

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 8

Program/cykl: „Zamieńmy słowo”, WSiP

W klasie 8 ocenie podlegają wiadomości i umiejętności ucznia w następujących obszarach:

1. **kształcenie literackie i kulturowe,**
2. **kształcenie językowe,**
3. **tworzenie wypowiedzi,**
4. **samokształcenie.**

Wymagania na kolejne oceny mają charakter narastający. Oznacza to, że uczeń ubiegający się o wyższą ocenę powinien spełniać również wymagania przewidziane na oceny niższe.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Obszar obejmuje znajomość lektur, analizę i interpretację tekstów literackich oraz odbiór innych tekstów kultury, w tym utworów dramatycznych i synkretycznych, np. ballady.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna podstawowe informacje dotyczące omawianych lektur;
- wskazuje głównych bohaterów, najważniejsze wydarzenia, miejsce i czas akcji;
- rozpoznaje podstawowe rodzaje i gatunki literackie;
- odróżnia lirykę, epikę i dramat;
- zna podstawowe elementy budowy utworu dramatycznego;
- wie, że ballada łączy cechy różnych rodzajów literackich;
- rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne;
- określa temat poznanego tekstu;
- podejmuje próbę wyrażenia własnej opinii o utworze.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- przedstawia treść i problematykę omawianych utworów;
- opisuje bohaterów i ich postawy;
- określa temat i główną myśl utworu;
- rozpoznaje podstawowe cechy dramatu, tragedii, komedii i ballady;
- wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne;
- rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne i określa ich znaczenie;
- wyszukuje potrzebne informacje w tekstach;
- rozpoznaje podstawowe gatunki publicystyczne i inne teksty kultury.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- samodzielnie analizuje omawiane teksty;
- charakteryzuje bohaterów, uwzględniając ich postawy i motywacje;
- określa problematykę utworu;
- dostrzega związki przyczynowo - skutkowe między wydarzeniami;
- rozpoznaje i uzasadnia cechy gatunkowe utworu;
- wyjaśnia funkcję środków stylistycznych;
- porównuje bohaterów, wydarzenia i motywy;
- wykorzystuje znajomość tekstu do uzasadnienia własnego zdania;
- dostrzega związki między literaturą a innymi tekstami kultury.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- samodzielnie i wnikliwie analizuje oraz interpretuje utwory;
- formułuje własne, uzasadnione wnioski;
- analizuje motywacje, postawy i przemiany bohaterów;
- wyjaśnia przesłanie i problematykę utworu;
- wykorzystuje kontekst kulturowy, historyczny lub biograficzny;
- wyjaśnia funkcję zastosowanych środków artystycznych;
- dostrzega związki między różnymi tekstami literackimi i kulturowymi;
- samodzielnie uzasadnia swoją interpretację.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- dokonuje pogłębionej i samodzielnej analizy tekstów;
- formułuje oryginalne i trafnie uzasadnione interpretacje;
- dostrzega wieloznaczność i różne sposoby odczytania utworu;
- twórczo wykorzystuje wiedzę o literaturze i kulturze;
- samodzielnie porównuje teksty oraz wykorzystuje różne konteksty;
- formułuje dojrzałe, problemowe wnioski;
- sprawnie wykorzystuje zdobytą wiedzę w nowych sytuacjach.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Obszar obejmuje wiedzę i umiejętności dotyczące gramatyki, słownictwa, frazeologii, zróżnicowania języka, stylów językowych oraz poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna podstawowe pojęcia językowe;
- rozpoznaje poznane części mowy i podstawowe części zdania;

- zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- rozpoznaje podstawowe style językowe;
- zna pojęcia: synonim, antonim, archaizm, neologizm i zapożyczenie;
- podejmuje próby poprawnego stosowania poznanych zasad językowych.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa podstawowe zjawiska językowe;
- wykonuje proste analizy gramatyczne;
- rozpoznaje różnice między językiem mówionym i pisanym;
- odróżnia język oficjalny od nieoficjalnego;
- rozpoznaje podstawowe style językowe;
- wyjaśnia znaczenie prostych frazeologizmów;
- rozpoznaje archaizmy, neologizmy, zapożyczenia, zdrobnienia i zgrubienia;
- stosuje podstawowe zasady poprawności językowej.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- samodzielnie analizuje poznane zjawiska językowe;
- poprawnie wykorzystuje wiedzę gramatyczną w praktyce;
- rozpoznaje cechy różnych stylów językowych;
- wyjaśnia funkcję środków językowych w tekście;
- poprawnie stosuje frazeologizmy;
- rozpoznaje i poprawia typowe błędy językowe;
- świadomie dobiera słownictwo do sytuacji komunikacyjnej;
- poprawnie stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- samodzielnie i sprawnie analizuje zjawiska językowe;
- wyjaśnia funkcję różnych środków językowych;
- świadomie dostosowuje styl wypowiedzi do celu i odbiorcy;
- poprawia własne i cudze błędy;
- sprawnie wykorzystuje bogate słownictwo;
- świadomie stosuje różne style językowe;
- poprawnie wykorzystuje wiedzę językową podczas tworzenia własnych wypowiedzi.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku;
- świadomie dobiera środki językowe dla osiągnięcia określonego efektu;
- sprawnie posługuje się różnymi stylami językowymi;

- wykorzystuje archaizmy, neologizmy, kolokwializmy i inne środki językowe do celowej stylizacji;
- samodzielnie rozwiązuje problemy językowe;
- systematycznie wzbogaca własne słownictwo;
- tworzy wypowiedzi poprawne, bogate i dostosowane do sytuacji.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

W klasie 8 uczeń doskonali umiejętność tworzenia różnych form wypowiedzi, w tym rozprawki, opowiadania twórczego, przemówienia oraz tekstów użytkowych, takich jak CV, list motywacyjny i podanie.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- tworzy krótką wypowiedź na określony temat;
- podejmuje próbę zachowania właściwej formy wypowiedzi;
- zna podstawowe zasady kompozycji tekstu;
- zna pojęcia: teza, argument i przykład;
- podejmuje próbę uzasadnienia własnego zdania;
- pod kierunkiem nauczyciela tworzy podstawowe formy wypowiedzi;
- zna podstawowe informacje dotyczące CV i listu motywacyjnego.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- tworzy wypowiedź zgodną z tematem;
- zachowuje podstawową kompozycję tekstu;
- formułuje tezę i argumenty;
- pisze rozprawkę, opowiadanie i przemówienie zgodnie z podstawowymi zasadami;
- zachowuje podstawową spójność tekstu;
- zna elementy CV, listu motywacyjnego i podania;
- podejmuje próbę stosowania odpowiedniego stylu wypowiedzi.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- tworzy spójne, logiczne i uporządkowane wypowiedzi;
- poprawnie stosuje cechy poznanych form wypowiedzi;
- formułuje tezę lub hipotezę;
- dobiera odpowiednie argumenty i przykłady;
- stosuje akapity oraz dba o właściwą kompozycję tekstu;
- wykorzystuje środki językowe zapewniające spójność;
- poprawnie redaguje podstawowe teksty użytkowe;
- dostosowuje styl i słownictwo do tematu i odbiorcy.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- samodzielnie tworzy rozwinięte, spójne i logiczne wypowiedzi;
- formułuje trafne argumenty i kontrargumenty;
- hierarchizuje argumenty;
- wyciąga logiczne wnioski;
- świadomie dobiera środki językowe i retoryczne;
- sprawnie wykorzystuje znajomość lektur i innych tekstów kultury;
- samodzielnie tworzy poprawne teksty użytkowe;
- dokonuje korekty własnego tekstu.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- tworzy dojrzałe, oryginalne i samodzielne wypowiedzi;
- swobodnie wykorzystuje różne formy wypowiedzi;
- buduje przekonujący i logiczny tok argumentacji;
- samodzielnie interpretuje problem i formułuje pogłębione wnioski;
- świadomie wykorzystuje środki językowe i retoryczne;
- tworzy teksty ciekawe, poprawne i w pełni dostosowane do odbiorcy oraz celu wypowiedzi.

IV. SAMOKSZTAŁCENIE

Obszar obejmuje samodzielne zdobywanie, selekcjonowanie i wykorzystywanie informacji.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- korzysta z podstawowych źródeł informacji;
- z pomocą nauczyciela wyszukuje potrzebne informacje;
- podejmuje próbę sporządzenia notatki;
- korzysta ze słowników i innych wskazanych źródeł.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- samodzielnie wyszukuje informacje w podanych źródłach;
- sporządza proste notatki;
- korzysta ze słowników, podręczników i źródeł cyfrowych;
- porządkuje podstawowe informacje;
- wykorzystuje zgromadzony materiał do wykonania zadania.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje potrzebne informacje;
- porównuje informacje pochodzące z różnych źródeł;
- sporządza uporządkowane notatki;
- wykorzystuje zdobyte informacje do rozwiązania problemu;
- świadomie korzysta z różnych źródeł wiedzy.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- samodzielnie planuje własną pracę;
- sprawnie wyszukuje, selekcjonuje i porządkuje informacje;
- ocenia przydatność różnych źródeł;
- wykorzystuje zgromadzone informacje w nowych sytuacjach;
- samodzielnie rozwija swoje zainteresowania czytelnicze i językowe.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- samodzielnie i twórczo zdobywa oraz wykorzystuje wiedzę;
- sprawnie krytycznie analizuje informacje z różnych źródeł;
- samodzielnie podejmuje dodatkowe działania rozwijające wiedzę i umiejętności;
- wykorzystuje zdobyte informacje do rozwiązywania nowych i nietypowych problemów;
- dzieli się swoją wiedzą i inspiruje innych do rozwijania zainteresowań.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Wiadomości i umiejętności ucznia mogą być sprawdzane poprzez:

- prace pisemne:
 - ✓ zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem (pisemny sprawdzian z wiedzy z całego działu lub większej partii materiału, trwający maksymalnie dwie godziny lekcyjne),
 - ✓ kartkówki – krótkie sprawdziany pisemne (do 20 minut) obejmujące materiał z maksymalnie 3 ostatnich tematów lekcyjnych, który nie wymaga wcześniejszego zapowiadania;
- odpowiedzi i wypowiedzi ustne;
- zadania sprawdzające znajomość i rozumienie omawianych lektur;
- czytanie, analizę i interpretację tekstów;
- zadania gramatyczne i językowe;
- zadania ortograficzne i interpunkcyjne, w tym dyktanda;
- zadania wykonywane podczas lekcji;
- aktywność na lekcjach i zaangażowanie w pracę zespołową,
- prezentacje, projekty oraz inne formy umożliwiające uczniowi zaprezentowanie określonych wiadomości i umiejętności.

Forma sprawdzania osiągnięć jest dobierana odpowiednio do rodzaju sprawdzanych wiadomości i umiejętności.

Ustalanie oceny klasyfikacyjnej

Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna z języka polskiego określa poziom osiągnięcia przez ucznia wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania.

Ocena klasyfikacyjna **nie jest wyłącznie wynikiem obliczenia średniej arytmetycznej ocen bieżących**. Przy jej ustalaniu nauczyciel bierze pod uwagę poziom osiągnięcia przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, zgodnie z zasadami oceniania określonymi w Statucie Szkoły.

Na ocenę klasyfikacyjną z języka polskiego nie wpływa zachowanie ucznia ani cechy niezwiązane z poziomem jego osiągnięć edukacyjnych.

Uzyskanie oceny celującej nie jest uzależnione od udziału w konkursach, wykonywania dodatkowych prac ani opanowania treści wykraczających poza realizowany program nauczania.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych

Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia w przypadkach i na zasadach określonych w przepisach prawa.

Dostosowanie dotyczy konkretnego ucznia i jest dokonywane odpowiednio do rozpoznanych potrzeb oraz podstawy objęcia ucznia dostosowaniem.

Informowanie uczniów i rodziców

Na początku roku szkolnego nauczyciel informuje uczniów oraz ich rodziców o:

1. wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego;
2. sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
3. warunkach i trybie otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.

Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa **Statut Szkoły**.